WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII Ч. 234. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 8-го ГРУДНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 8, 1961 No. 234. VOL. LXVIII

ПРЕЗИДЕНТ ЗАКЛИКАЄ ДО СПІВПРАЦІ В „СМІЛИВІЙ" ГОСПОДАРСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

ПЛЯНУЄ ЗМЕНШИТИ МИТНІ ТАРИФИ ДЛЯ СКРІПЛЕННЯ ВІЛЬНОГО СВІТУ В БОРОТЬБІ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Ню Йорк. — 7-го грудня президент Кеннеді, промовляючи на другому сніданку Конгресу Американського Промислу в готелі Вальдорф-Асторія, закликав промисловців підтримати його „сміливий" проєкт зменшення торговельних тариф при імпорті з европейських країн. Президент просиптиме Конгрес, щоб ухвалив йому широкі повновласті регулювати тарифи з закордонними країнами на основі взаємних уступок. На думку Президента необмежена високими митними тарифами торгівля причиниться до добробуту в цій країні і збільшить міжнародну торгівлю, що буде скріпленням некомуністичного світу. Кінцевою ціллю комуністів є „порізнити і отчити нас всіх". Промови Президента, що була найдовшою від часів інавгурації, і тривала із вставками до написаного тексту 47 мінут, слухало 2.300 промисловців. Вони гаряче вітали Президента при вході на залю, але після промови оплески були короткі. В загальному промисловці не висловлювались після промови про пропозиції Кеннеді, тільки заявляли, що хотіли б більше і докладніше знати про торговельну політику уряду. Президент обіцяв звернутися з закликом до зорганізованого робітництва на конвенції Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій, щоб підтримувало змагання втримати ціни на теперішньому рівні. Кеннеді промовляє на цій конвенції 7-го грудня в Маямі Біч в Каліфорнії. Президент говоритиме на цій конвенції і про зменшення митних тариф. Деякі промисловці заявили, що вони вдоволені хоч би з того, що Президент прибув на їхню конвенцію, щоб зустрінутися з представниками промислу. Тут треба згадати, що Кеннеді це другий Президент ЗДА — першим був Вілліям МекКінлі — 1898 р., — який промовляв на зборах Конгресу Американської Промисловості. Президент заявляв кілька разів, що його уряд не є „проти промислу і проти підприємців". Він казав, що знає про те, що промисловці в своїм часі голосували проти нього, і що за нього під час виборів були тільки деякі бизнесмени, які „були під впливом того, що він є сином Джозефа Кеннеді". (Батько Президента здобув мільйони в різних промислових і фінансових підприємствах). Президент казав, що при поменшених тарифах збільшиться закордонна торгівля цієї країни, зменшиться число безробітних, і зростатимуть економіки вільних країн, що допоможе скріпити змагання проти загрозливого комунізму. В своїй промові Президент не виявляв подробиць свого пляну, але він старався переконати слухачів закинути опозиційне становище і критику урядової податкової програми, яка змагає до того, щоб зліквідувати платничий недобір в торгівлі з закордоном. На думку Президента нагодить історична нагода, бо 30 червня 1962 року кінчається договір про взаємну торгівлю. Кеннеді сказав: „Мусимо той договір не відновити, ми мусимо замінити його зовсім новим порозумінням". Таких змін вимагає нова ситуація, яка виникла в Европі, де діють великі господарські об'єднання, які між собою змагаються зліквідувати митні бар'єри, і тому і ЗДА мусять достосуватися до цих революційних економічних змін і для свого добра і для росту вільного протикомуністичного світу.

Канадійська економіка зростатиме і при зменшеному імпорті

Ню Йорк. — Новий звіт Організації Економічного Розвитку і Співпраці передбачає, що економіка Канади і надалі зростатиме, хоч канадійський уряд робить старання, щоб зменшити імпорт товарів. Звіт цей основується на даних із тих держав, що належать до Організації Економічного Розвитку і Співпраці. В ньому передбачається сильний ріст економіки у ЗДА, що матиме великий вияв і на економіку Канади, де має збільшитися число затруднених і зрости експорт, та де має бути збалансований торговельний бюджет. Уряд старається зменшити приплив чужих капіталів до Канади, хоч він знає, що чужі капітали розбудували канадійську економіку. Уряд хотів би, щоб зростали канадійські інвестиції і щоб меншала економічна залежність від закордону.

Юдолл пропонує зорганізувати Раду опіки над пам'ятниками столиці

Вашингтон. — Секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл пропонує, щоб Конгрес уповажнив зорганізувати Крайову Раду опіки над парками і пам'ятниками столиці. Юдолл цього року вже кілька разів забирав голос в цій справі і критикував теперішній стан. Він твердив, що численні пам'ятники столиці не мають мистецьких вартостей, і їх збудували у Вашингтоні тільки тому, що ними цікавився вузький гурт осіб, кревних або знайомих тих, що їм будували свого часу пам'ятники в столиці ЗДА. Запропонована Юдоллом Рада видавала б опінію секретареві внутрішніх справ про запропоновані пам'ятники для визначних осіб на федеральних площах столиці. Тепер вирішується справа з пам'ятником рисівникові Декларації Незалежности д-рові Б. Рашові. Цей пам'ятник мусять перенести з площі фльоти з огляду на перебудову міста, і секретар внутрішніх справ Юдолл противиться, щоб цей пам'ятник перенести на міську площу у Вашингтоні.

Американський астронавт полетить довкола Землі в січні 1962 р.

Вашингтон. — Представник Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації повідомив, що перший лет американського астронавта 40-річного підполковника морської піхоти Джана Г. Глена відбудеться в січні найближчого року. Одночасно повідомили, що не буде пробного лету з мавпою, як давніше проєктували. На другого астронавта, що мав би летіти навкола Землі, вибраний є поручник комодор фльоти Скотт Карпентер. Донедавна Космічна Адміністрація хотіла, щоб перший американський лет довкола Землі відбувся ще в цьому році, в якому совєтські астронавти облетіли Землю, але тепер цей плян відкинули, бо певність життя людини є важливіша, як політичний престиж.

Секретар армії Стар за збільшення активного стану армії

Вашингтон. — Секретар армії Елвіс Дж. Стар заявив на пресовій конференції, що треба так збільшити активний стан армії, щоб не треба було покликати до активної служби резервістів, як це було цього року під час берлінської кризи. На його думку 16 активних дивізій дасть таку надзвичайну збройну силу, що не треба буде під час менших політичних криз кликати резервістів, що спричиняє замішання в родинному житті вояків та в економії країни. Армія має виносити 960.000 вояків, більше від того, що пропонував президент Айзенгавер, але менше від того, про яке думав президент Кеннеді — понад один мільйон. Цього року змобілізовано у зв'язку з берлінським напруженням 119.500 армійських резервістів і резервістів із Крайової Ґвардії. Це викликало деякі проблеми, які переконали секретаря армії, що краще буде, коли армія буде така велика, що не треба буде під час кризи скріплювати її стан резервістами.

В боротьбі проти СССР треба об'єднання економічних сил

Вашингтон. — Колишній державний секретар Дін Ачесон, колишній заступник державного секретаря для економічних справ Вільям Клейтон і професор економії Сільського університету Генрі Валліч одностайно заступали думку, що З'єдинені Держави мусять узгіднити свою економічну політику з західньо - европейським Спільним господарським Ринком і відповідно обнизити митні тарифи на базі взаємности, бо в противному випадку ЗДА швидко втратять закордонні ринки збуту і будуть примушені включатися в торгівлю комуністичного бльоку держав, щоб бодай дещо ратувати для свого експорту за кордон. Дін Ачесон твердив, що в сучасній холодній війні та при сучасному двополітні світу не існує для Америки іншого вибору, як тільки — або договоритись із Спільним Господарським Ринком і створити разом із ним наймогутніший економічний бльок, або довести до економічного розколу у вільному світі і тим самим діяти страшенне у добро і користь Совєтського Союзу та його сателітів. Всі вони зізнавали перед з'єдиненою конґресовою економічною підкомісією у зв'язку з плянами уряду перевести ревізію тарифової системи по лінії її лібералізації. Проти цієї обнижки с конґресова підкомісія праці, яка твердить, що зріст чужинецького імпорту шкодить інтересам американських робітників, — а також „проти" є всі праві республіканські й демократичні законодатці, які завжди були прихильниками політики високих тариф.

Рокефеллер пропонує, щоб під час атомової атаки діти залишалися в школі

Олбані, Н. Й. — Губернатор Нелсон А. Рокефеллер пропонує, щоб публічні школи в стейті під час ворожої атомової атаки не відсилали дітей до дому, тільки щоб їх затримали в школах так довго, поки триватиме небезпека радіяції. В цій справі мали б видати відповідні директиви Стейтова комісія цивільної оборони і стейтовий комісар виховання, і тоді це зобов'язувало б всі школи. В зв'язку з таким вирішенням цієї справи гадають, що тепер губернатор Рокефеллер натискатиме на представників шкільних округ, щоб будували для себе протирадіяційні сховища, бо без того школи не були б готові опікуватися дітьми під час ворожого нападу. В листопаді стейтова леґіслятура прийняла Рокефеллерову програму, згідно з якою стейт видає $100,000,000 на допомогу тим школам, щоб могли будувати сховища. Але цей закон не змушує нікого будувати сховища, і зі стейтової допомоги користати. Але школи мусять перше мати готові сховища, щоб могти затримати дітей в себе під час сподіваної атомової атаки.

● **Пані Джан Ф. Кеннеді** приготовляється до Різдва. 13-го грудня вона в Білому Домі має влаштувати прийняття для всіх співробітників Білого Дому, де всі присутні дістануть в дарунку кольорову фотографію родини президента. Після того пані Кеннеді разом із Президентом має їхати до Порто Ріко, Венесуелі і Колюмбії.

В Ню Йорку відбудеться концерт „Музики до Кобзаря" у виконанні Теодора Терена

Ню Йорк. — В неділю дня 10 грудня відбудеться тут у великій залі Українського Народного Дому при 140 Другій Евеню концерт „Музики до Кобзаря" у виконанні відомого українського оперового співака, баритона українських і чужоземних сцен Теодора Терена. Концерт буде влаштований Українським Літературно - Мистецьким Клюбом у Ню Йорку під протекторатом нюйоркського Комітету побудови пам'ятника Шевченкові. В історії української музики це буде перший цього роду концерт і в його програму увійдуть виключно твори Шевченка в музичному оформленні Миколи Лисенка. В першій частині програми Теодор Терен відспіває сім композицій до творів Шевченка між ними „Мені однаково", „Огні горять", „Доля" та інші, і в другій теж всім



Теодор Терен

пісень із „Садок вишневий", „Гетьмани, гетьмани", і „Ой, Дніпре мій, Дніпре", та інші. Акомпаньюватиме при фортепіяні д-р В. Базала. Початок концерту о год. 6-ій вечора.

ВІЙСЬКА КАТАНҐИ ПРОТИ ВІЙСЬК ОН



Вояки із військових з'єднань Катанґи з міномєтом охороняють шлях до Елізабетвіль проти наступу військ Об'єднаних Націй на це місто і на його летовище.

Неру не виключає можливости війни Індії проти комуністичного Китаю

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джагаварлал Неру склав в минулий вівторок в парляменті драматичну заяву, що він не виключає, що між комуністичним Китаєм і Індією прийде до війни внаслідку комуно - китайського зазіхання на індійські землі. Неру визнав під час парляментарної дебати, що в минулий четвер Пейпінґ прислав нову ноту з погрозами, причепившись до факту скріплювання індійцями північного кордону. Неру заявив, що він не виключає можливости війни проти комуністичного Китаю, якщо китайські комуністи захотіли б здійснити свої погрози і вмаршувати на індійську територію. Але — казав він — вся його душа здригається проти війни, так він був вихований в має вже 72 роки. Неру заявив, що він старатиметься всіма способами дійти до мирної злагоди, але не є певний, чи це йому вдасться. Хоч Неру говорив у гострішому антикомуністичному тоні, як будь-коли раніше, члени парляменту перебивали йому, особливо тоді, коли він признався, що він вилив комуно-китайський напад в Тибеті. Неру виправдувався, що він „реаліст" і знає, що тепер нема сили змінити той доконаний факт, що його в Тибеті створили китайські комуністи.

Світова Рада Церков обороняє прийняття Православної Церкви з СССР

Ню Делі. — На закінчення свого конґресу Світова Рада Церков, яка об'єднує 198 протестантських і православних Церков, проголосила заклик до всіх народів в справі миру, поручаючи стосування принципів християнського братолюбія та християнської єдности в боротьбі за мир. Водночас, 150-членна делеґація з З'єдинених Держав проголосила окрему заяву з обороною постанови того конґресу, що прийняла до Світової Ради Церков Російську Православну Церкву з СССР. Автором цієї декларації був адвокат Чарльс Парлін з Ню Порку, що його вибрано одним із шістьох президентів Світової Ради Церков. У тій американській заяві кажеться про те, що Російська Православна Церква має за собою ту заслугу, що зберегла Богослужби по церквах і прив'язання до Церкви мас народу всупереч натискові збоку большевицького уряду. Церкви в СССР, мовляв, і все повні, а церковні відправи й традиційні обряди зберегли свою духову вартість. В Совєтському Союзі — пише Парлін — змагаються дві доктрини: чи це має бути атеїстична чи християнська країна. „Ніодин російський духовник — твердить він — не дав причини до підозри, що він готов в цій засадничій справі зректися або піти на компроміс".

● **У Женеві** в минулий вівторок відновлено знову переговори між ЗДА, Англією і СССР про договір про припинення атомових вибухів, але ця конференція, яка триває від 31-го жовтня 1958 р., була кількакратно перервана та фактично зірвана Совєтами, коли вони переводили серію своїх детонацій у вересні - жовтні ц. р., — не має найменших виглядів на успіх. СССР не хоче ніякої міжнародної контролі. Головні делеґати ЗДА й Англії від'їхали до дому, а конференція продовжується „про людське око".

● **Південно - африканський** уряд Гендріка Верверда, який веде дискримінаційну політику супроти всіх не-білих, визнав японських моряків, що приїздять до південно - африканських портів за „білих" і тим самим дозволив їм ходити до „білих" ринків та розвагових місць. Японія грозила торговельним бойкотом Південної Африки.

Інж. М. Приходько відвідав УНСоюз і „Свободу"

Минулого вівтірка, 5-го грудня, головну канцелярію УНСоюзу та Редакцію „Свободи" відвідав інж. Микола Приходько, відомий письменник, публіцист і діяч з Торонта. Інж. Приходько, голова СУЖЕРО та автор відомих книжок англомовної „Один з 15 мільйонів" та воєнної повісти „Далекими дорогами", перебував в Ню Йорку, де минулої суботи, 2-го грудня, виголосив доповідь про політичну ситуацію в світі і наші завдання. В канцелярії УНС інж. Приходько мав нагоду познайомитися зі системою праці в цих установах та обмінятись думками і поглядами в багатьох актуальних справах.



Інж. Микола Приходько

У КАТАНЗІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ БИТВА ЗА СТОЛИЦЮ

ЛІТАКИ ОН ЗНИЩИЛИ 4 МАШИНИ КАТАНҐИ

Елізабетвіль. — Війна, яка розпалилася в конголійській провінції Катанґі між різнонаціональними військами Об'єднаних Націй і мурінською армією названої провінції, продовжується. Індійські воєнні літаки, джети типу британського літака „Канберра", перевели атаку проти конголійського військового летовища в Кольвезі, за 120 миль на північний захід від столиці Катанґи Елізабетвілю, та знищили 4 катанґійські літаки, в тому числі один бойовий джет типу французької „Фуґи". У вересневих боях між військом ОН і катанґійцями ці останні мали перевагу саме завдяки своїм кільком літакам, чи навіть тільки одному, що давав катанґійцям владу в повітрі та бомбардування і деморалізував наземне військо ОН. Катанґійське летунство — за інформаціями преси — нараховувало найбільше 20 машин, але з того тільки кілька бомбардувальних та тільки один джетовий літак. Налет на летунську базу в Кольвезі запевняє військо ОН безпеку проти можливих атак з повітря. Бої в Елізабетвілі велись за головний шлях між містом і летовищем та між містом і тим передмістям, на якому є великий табір втікачів з племени балюба, з часу міжплемінної жорстокої боротьби в джунґлі. Об'єднані Нації мають в Катанзі вже коло 6.000 війська, в якому найбільшу формацію становлять індійці, потім шведи й ірляндці. З Ірляндії висилано дальших 700 вояків до Конга. Катанґійці мають, будім-то 12.000 війська, що його зорганізували й ним командували головно бельґійські, але також французькі й інші европейські старшини. Президент Катанґи Мойсе Чомбе, який відлетів уже з Парижу назад до Елізабетвілю, твердить, що ніяких европейських старшин нема в катанґійській армії. Мойсе Чомбе гостро таврував на своїй пресовій конференції Об'єднані Нації за принесення війни й хаосу в Катанґу, де раніше панував лад і спокій, та дивувався, чому З'єдинені Держави підтримують війну проти Катанґи, коли вона завжди була одною конголійською провінцією, де комуністи не мали ніякого голосу. — З'єдинені Держави заявили повну підтримку для політики генерального секретаря У Танта в Конго та заповіли, що крім теперішніх шістьох великих американських транспортових літаків типу „Глобмастер", ЗДА пришлють до Конга ще 15 дальших таких самих літаків і 6 додаткових, стаціонованих тепер у Франції і Лібії, разом до числа 27. Всі військові і цивільні функціонарі Об'єднаних Націй в Катанзі перейняв індійський генерал К. А. С. Рая. Катанґійські власті поставили під домашній арешт американського консуля Люїса Гоффейкера.

Африканські країни поділені у своєму підході до справи ком. Китаю в ОН

Об'єднані Нації. — Нігерійський міністер закордонних справ Яя Вахуку заявив у минулий вівторок в ході дебати над питанням допущення комуністичного Китаю до членства в Об'єднаних Націях. він звернув увагу, що сам комуністичний Китай не зголосив свого подання до Секретаріяту ОН на прийняття його туди. Тому — казав він — не можна його приймати, якщо не відомо, чи він сам собі цього бажає. Ще гостріше промовив хоч він є за прийняттю комуністичного Китаю в Об'єднаних Націях, проте вважає, що Вільний Китай повинен тут також залишитись. Він пригадав, що вільний Китай з своїм опілком на Тайвані має більшу територію із численнішим населенням, як багато інших членів Об'єднаних Націй. Тому він заявився проти виключення вільного Китаю з ОН у користь комуністичного Китаю. Водночас представник другої мурінської держави, Ліберії, Генрі Форд Купер. Він стверджує, що комуністичний режим в Китаї може щонайбільше вимагати визнання його „де факто", але „де юре" китайським урядом є той, що тепер перебуває на Тайвані і в Об'єднаних Націях. Він заявився за внесенням ЗДА, що це справа важлива і для її вирішення треба мати дві третіх голосів.

Франція не хоче платити на міжнародне військо ОН

Об'єднані Нації. — Франція потвердила на Бюджетовій Комісії Об'єднаних Націй її давне становище, що вона буде вплачувати до каси ОН тільки свою частину з членських внесків, з яких складається бюджет ОН а такі військові операції, як тепер у Конго, повинні бути охоплені окремим бюджетом і покривані, щоб ці кошти ніхто не покривав понад свою частину. Військові операції ОН повинні бути охоплені окремим бюджетом і покривання їх залежить від становища окремих держав. Те становище покривалось, подекуди з становищем комуністичної Польщі, яка вже раніше пропонувала поділити всі фінансові операції ОН на два бюджети, при чому до „надзвичайного" бюджету належали б не тільки військові місії, але й технічна асиста й економічна допомога збоку ОН. Знову ж СССР, щоб цілком саботувати ОН й спаралізувати їх дії, заявив, що взагалі бюджетова Комісія ані навіть Генеральна Асамблея ОН не мають права вирішувати цієї проблеми поки не вирішить її на Раді Безпеки, де Совєтський Союз має право „вета". Всі комуністичні країни також не вплачують сотика на ані на теперішню міжнародне військо в Конго, ані на таку ж „міжнародну поліцію" ОН в обширі пустині Ґази, де та „поліція" дбає за збереження миру між Ізраїлем і його арабськими сусідами.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** вислав різдвяні побажання до всіх родів збройних сил, кажучи, що вся нація дивиться на той „дух, відвагу і рішучість", які панують серед вояків ЗДА, які мають підтримувати мир і волю у світі". Побажання вислав і секретар оборони Роберт МекНамара, пишучи, що „сила Америки вможливлює безпеку наших домів і родин та запевняє тривкість миру і волі в світі".

● **Мишиґенська Конституційна Конвенція** запросила трьох колишніх президентів промовляти на її зборах. Айзенгавер і Труман прийняли це запрошення, а Гувер ще не дав відповіді. Айзенгавер має промовляти 13-го грудня, а Труман після 1-го січня.

● **Віце - президент Линдон Б. Джансон** заявив у Вічіта Фолле, Тексас, що вільний світ мимо своїх невдач „виграє холодну війну". Але це є довга боротьба, і ми не сміємо спочивати на лаврах. Джансон говорив на прийнятті в пошану конґресмена Френка Айкерда, який залишає Конґрес. Уряд Кеннеді в першому році праці може похвалитися успіхами в кожній ділянці, — твердив віце - президент.

У СВІТІ

● **У місті Мец,** столиці французької Лотринґії, вибухли в минулий понеділок, майже одночасно, бомби перед шістьма міськими дільничевими управами. В праліннії міста Мец сильну репрезентацію мають комуністи.

● **Голляндський уряд** заповів, що в наступному році збудують в Голляндії дальших 400 публічних протирадіяційних схоронищ, кожне на 50 осіб. Тепер є в Голляндії вже 262 таких схоронищ. В Голляндії живе 11.500.000 людей.

● **В Лондоні** арештували секретаря лорда Бертранда Рассела, 26-річного американського пацифіста Ралфа Шенмана та засуджено на 2 місяці в'язниці і видалення до Америки — за участь у протиатомових демонстраціях. Внаслідку заходів кількох соціялістичних членів парляменту — британський міністер внутрішніх справ відкликав наказ про виселення Шенмана.

● **Присуд в судовому процесі проти Адольфа Айхмана** проголосять і мотиви його почнуть відчитувати в грудні цього року. Розправу перервано 14 серпня ц. р. Мотиви присуду займають коло 200 друкованих сторінок. З 15-х злочинів, що їх закидає акт оскарження Айхманові, за 12 злочинів грозить йому кара смерти, якщо трисобовий трибунал визнає його винуватим. Судова розправа проти Айхмана почалась 11 квітня.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issue combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.— Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c. Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

ОН у війні в Конго

Покійний генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд заявив в одній із своїх численних промов у зв'язку з місією ОН в Конго, що ця організація мусить протиставитися тому, щоб чорні вбивали чорних. Ясно, що міжнародного війська не вислано туди на те, щоб його білі й кольорові вояки воювали під прапором Об'єднаних Націй проти автохтонів і з автохтонами. Вони їхали до Конга не на війну, а щоб підтримати авторитет цивільної місії, оздоровити господарські відносини, стабілізувати політичну ситуацію. Але, рішивши на засіданні 14-го липня 1960-го року, рівно через два тижні після проголошення самостійности Конга, перейняти на себе порядкуюче завдання в Конго і для цієї цілі зорганізувати й вислати туди міжнародне військо, ані Гаммершилд особисто, ані Об'єднані Нації, як колектив, не здавали собі справи з того, що місія, за яку взялися, перевищує їхні сили.

Чи може бути переконливіший доказ повної невдачі Об'єднаних Націй в Конго, як стрілянина з убитими й раненими на вулицях столиці провінції Катанги, Елізабетвілю? Провідники тієї провінції погрожують, що вони змобілізують все автохтонне населення для війни проти „агресії Об'єднаних Націй", і водночас ідуть посилені військові приготування ОН. Ситуація тим більш парадоксальна, що, коли в інших провінціях Конга, зокрема в його столиці Леопольдвілю, зараз після проголошення державности 30-го червня минулого року почався розлад і хаос, якраз в Катанзі панували спокій і порядок. І коли найбільшим автохтонним спричинником хаосу в Конго був його перший прем'єр Патріс Люмумба, прокомуністичний демагог, то найпослідовнішим антикомуністом був і є катанґійський президент Мойсе Чомбе. Але Рада Безпеки ОН прийняла 24-го листопада постанову вжити силу якраз супроти Катанги, яка не хоче державної спільности з рештою Конга, а не проти провінцій Східньої і Ківу, що є під владою комуністичного Антуана Ґізенґи і де по-звірячому вбито недавно 11-ох італійських летунів на службі ОН.

Об'єднані Нації не вспілі завести ладу в Конго, бо вони мусять лявірувати між розбіжними інтересами різних своїх державчленів, які мають своїх експонентів у Секретаріяті ОН, в конґолійській місії ОН та в міжнародному війську ОН. Тому насправді не існує одної політики ОН в Конго, а є політика американська, англійська, французька, бельгійська, індійська, ганська, єгипетська і комуністична, керована совєтським амбасадором і його агентами. Об'єднані Нації безпомічні в Конго, бо не мають потрібних для своєї місії фондів, що їх одверто саботують СССР і всі його сателіти, не можуть також ліквідувати фізичною силою міжплемінних воєн та сепаратистичних рухів окремих провінцій, бо військо ОН нараховує всього лише 15 тисяч осіб, а — згідно з твердженням військового фахівця „Ню Йорк Таймсу" Гансона Болдвіна — того війська повинно бути щонайменше 50 тисяч. 48% коштів утримання того війська оплачують ЗДА. Тепер ЗДА підтримали діючого генерального секретаря ОН У Танта в його рішенні приборкати непокірливого Мойсе Чомбе, і по цій лінії ЗДА віддали свої великі літаки для перевозу військ до Катанги.

Найсумніше в цій історії те, що не видно її кінця і нема в ній виглядів на успіх. Ліквідація сепаратизму Катанги, без якої Конго економічно не може встоятись, також не рятує ситуації, бо на черзі стануть інші провінційні й племінні сепаратизми, комуністично - підривний рух та пенетрація комуністів в центральному уряді Конга. Якщо Гаммершилд сподівався, що на прикладі Конга він докаже необхідність існування Об'єднаних Націй та спасенність їх праці, то покищо, за близько півтора року конґолійського клопоту, Конго коштує Об'єднаним Націям лише занепад його престижу, кругло 200 мільйонів долярів і близько сотні людських жертв.

А вони все ще мовчать

Нові ревеляції Хрущова, Шелепіна, Шверніка й інших лідерів кремлівської кліки про страхітливі злочини Сталіна, здійснювані ним у період „культу особи", викликали широкий відгомін в усьому світі і навіть глибоку реакцію в самих таки комуністичних країнах. Протягом листопада і до нинішнього дня відбуваються в державах комуністичного бльоку пленуми і зібрання місцевих компартій, на яких широко дебатують не тільки над злочинним „культом особи" в СССР, але й над проявами та наслідками цього безглуздого, кривавого тероризму в інших країнах, особливо в тих, де Москва встановила комуністичний режим з допомогою своїх баґнетів і танків.

Не зайняли досі ніякого становища до злочинів Сталіна і до веденої в комуністичних країнах „десталінізації" тільки комуністичні поплентачі, що, живучи в безпечних і вигідних умовах вільного світу, іменують себе для конспірації „прогресистами". Два тижні тривав московський з'їзд, від часу його закінчення минає вже півтора місяця, а вони все ще мовчать, ніби води в рот набрали. У видаваних ними в ЗДА і Канаді на гадючі „пресфонди" часописах, усяких „вістях" і „життях", вони обмежилися тільки коротеньким переповідженням ревеляцій Подгорного про злочинні дії Кагановіча в Україні в 1947-му році і вміщенням перекладу заключної промови Хрущова з 27 жовтня, в якій московський диктатор затаврував діяльність „антипартійної групи". Від себе ж на цю тему „прогресисти" не подали ніякісінького коментаря із засудженням Сталіна чи хоч би із заявою солідарности з „десталінізаційним процесом".

Хто як хто, але американські і канадійські „прогресисти" повинні були перші, ще перед офіційними пленумами партійних проводів інших компартій світу, виступити із своєю заявою в справі „культу особи" Сталіна, ревними прославлювачами якого вони були двадцять років, не зважаючи на всі відомі і їм і світові сталінські масакри. В 1933-му році, коли шалів спричинений московськими тиранами голод в Україні, коли гинули мільйони їхніх земляків, кулка „прогресивних" запроданців у ЗДА і Канаді заперечувала це страхітливе народовбивство, називаючи всі факти видумкою „буржуазнонаціоналістичної пропаганди". За рік після голоду, коли почав скаженіти терор Постишева, коли пустив собі кулю в голову сам старий большевик і ленінець Микола Скрипник, заокеанські „прогресисти" звеличували вишивану сорочку Павла Петровича і лаяли Скрипника „ворогом народу", „шпигуном" та „зрадником". Ніже слова критики не прорвалося у „прогресистів", коли Єжов, а після нього Хрущов із Серовим з доручення Сталіна почали на Україні „викорчовувати гнізда троцькістів, бухарінців і буржуазних націоналістів", витереблюючи при цьому десятки тисяч безневинних українських селян і робітників. „Прогресисти" далі славили Сталіна і його сатрапів в Україні, хоч і жили поза засягом сталінського терору, у вільній країні Вашинґтона. І так само було в роки масакр і народовбивства під час другої світової війни, у період безоглядної боротьби з космополітизмом та українським націоналізмом, що її проводили кагановичі в Україні. Мовчали заокеанські „прогресисти" увесь час, не зважаючи на те, що гинули їхні земляки і їхні ж однопартійці, люди прославлювані перед тим ними ж самими, як оборонці народу, а то й народні герої. Що більше, вони з піною на устах заперечували подавані світовою й української пресою факти душогубств і масакр, чинених комуністичним режимом в поневолених Москвою країнах.

Вони мовчали увесь час і мовчать сьогодні, навіть уже після частинного розкриття тих злочинів Москви. Мовчанка зрозуміла. Для їхньої бо поведінки та прославлювання злочинців - маняків і їх народовбивчої політики не може бути жадного виясення, не кажучи вже про виправдання.

о. Методій Ничка, ЧСВВ

ВІД ПАРАФІЯЛЬНОЇ ЦЕРКОВЦІ ДО ПОВНОЇ МИТРОПОЛІЇ

З приводу інсталяції Преосвященного Кир Ярослава Габра

II

Катедральна церква і парафія св. Миколая

Заки почав я писати ці рядки, довелось мені переглянути багато записок, часописів і багато наслухатись оповідань тих, що ще пам'ятають ті часи. Майже кожен, хто писав чи говорив, згадував покійного Якова Оленця та хрестини його сина Михайла і з тими хрестинами пов'язував постання церкви св. Миколая. Покійний Яків Оленець хотів охрестити дитину в своєму обряді і тому шукав свого священика. І такого священика знайшов він на півдні Шикаґа в особі о. Віктора Ковалицького, родом закарпатця. Цей священик не тільки охрестив малого Михайла, він був також на хрестинах і тут щиро заохочував приявних гостей, щоб постаралися собі власну церкву. Приявні радо прийняли цю думку й взялися зараз таки до праці. Це стало поштовхом до перших організаційних кроків.

Перші кроки

Останнього дня року Божого 1905, під проводом того ж отця Віктора, відбулися перші сходини в справі купна церкви. На цих зборах рішено: купити церкву у данців, які якраз тоді продавали церковну будівлю; надати церкві Патрона св. Миколая і записати цю церкву на першого українського Єпископа, який буде в ЗДА. Два дні пізніше, 2-го січня 1906 року, бачимо наших відважних піонерів у канцелярії Фріца Францена, де вони підписують контракт на купно церкви за $8.000. До цього діла бралося 33 особи. Ця церковця стояла при вулиці Бікердайк (тепер — Бішоп). 28-го січня першу Службу Божу в цій церкві відправив о. В. Ковалицький і було на ній присутніх 51 особа. Цей відважний крок мав гарні наслідки. Багато наших вірних, почувши про свою церкву, горнулися до неї, ставали парафіянами першої української парафії. Після о. В. Ковалицького, який був парохом до квітня 1907 р., короткий час працював тут о. Л. Бесага, а на зборах у листопаді вже головував о. Микола Струтинський.

Будова теперішньої церкви

У першому десятилітті нашого сторіччя до Шикаґо почало приїжджати багато українців. Дотеперішня церква показалася замалою. Тому о. М. Струтинський, обговоривши справу з парафіянами, рішився на будову нової мурованої церкви. В тій цілі куплено доволі велику площу при Райс вулиці і Оклей бульварі. Плян церкви виготовив архітект І. Штайнбах, а будівничим і контрактором був І. Раси. 17-го листопада 1913 р. наріжний камінь під теперішню церкву посвятив перший єпископ для українців в Америці. Кир Сотер Ортинський, ЧСВВ. Будова тривала цілий рік. Щойно на Різдво, 7-го січня 1915 року відправлено першу Службу Божу в новій церкві.

Катедральна церква св. о. Миколая це імпозантна будова в українському стилі. Пильний спостерігач може завважити, що збудована вона на насипі, підвищенні. Цей насип примушений був зробити сам будівничий контрактор своїм коштом, бо натрапивши на скелю, волів піднести церкву, як розбивати скелю і робити місце на залю, яка мала бути під церквою. І ця природна перешкода спричинилася до ще більшої зовнішньої величі святині.

У 1928 році церкву помальовано у візантійсько - слов'янському стилі з київськими та новгородськими мотивами. У святилищі завважується наслідування святософійської, київської „Нерушимої Стіни". Всі образи, декорації вікон та вітражів зладив о. Гліб Верховський, а саме виконання образів і більшої частини декорацій належить артистові-малярові Теодорові Катамасві. Вітражі в нашому стилі і мотивах виконала фірма Мюнік Студ.

До свого 25-ліття парафія св. Миколая перебувала під проводом таких парохів: о. М. Струтинський — від 1907 до 1821 рр.; о. Константин Курило — один рік; трагічна смерть о. Василя Стецюка не дозволила йому розгорнути праці; від 1923 р. аж по вересень 1932 р. був парохом о. Филимон Тарнавський. Треба також згадати оо. сотрудників, які працювали в цій парафії. Ось їх імена: о. М. Кузьмяк, о. В. Жеренків, о. Л. Вань і о. І. Кіндій.

Парафія під управою оо. Василіян (1932 - 1961)

Розпорядком филаделфійського ординаріяту у 1932 р. управу парафії передано оо. Василіянам. Першим парохом - василіянином був покійний о. Сильвестер Журавецький, а настоятелем і головним рушієм усієї праці також покійний уже о. Єпифаній Теодорович. Цьому невтомному місіонареві - робітникові на церковній ниві прийшлось поборювати велику матеріяльну кризу. Великі видатки — будова церкви, мальовання, вітражі, а до того депресія і безробіття 30-их років — завели парафію св. Миколая в дуже тяжке фінансове положення. Була небезпека взагалі втратити цю величну святиню... Завдяки вродженій зарадливості, наполегливій праці отців і вирозумінню парафіян впродовж року полагоджено справу боргу в банку...

Ставши отак на ноги, в 1953 р. беруться оо. Василіяни до розв'язки другого пекучого питання — будови парафіяльної школи. Діти, що примушені ходити до американських, хоч би й католицьких шкіл, завжди наражені на небезпеку відбитись від рідної церкви й громади. Це добре розумів і розуміє кожний парох. І тому вже в 1906 р. о. М. Струтинський організує 2-годинну суботню школу. У 1917 р. існує вже вечірня парафіяльна школа, а 1925 р. спроваджено СС. Василіянок до цілоденної школи.

День 26-го жовтня 1936 р. позначився в історії нашої парафії відкриттям власної нової школи. Ця школа була вистачальна аж до приїзду нової еміграції. У 50-их роках громада Шикаґо збільшилась, і тому знову виринула потреба ще одного будинку на школу. Для порівняння подамо дещо зі шкільної статистики: в 1935 р. було 86 учнів, у 1949 р. — 334 учні, у 1953 р. — 557, а в 1961 р. — 1.150.

У 1958 році встановлено в свят-миколаївській церкві іконостас, а в 1959 р. відновлено мальовання.

Від 1949 р. щотижня передаються радіопересилання. В програмі, крім стисло релігійних тем, охоплені теми суспільно - національного характеру. Крім праці в церкві, в церковних товариствах ОО. Василіяни беруть активну участь в громадсько - національному житті. Особливо ж багато уваги присвячають вони вихованню молоді.

Отці парохи - василіяни: о. С. Журавецький — від 1932 до 1941 і від 1944 до 1948; о. А. Сенишин — 1942-1943; о. В. Андрейчук — від 1948 до 1951; о. В. Гавліч — від 1951 до 1956; о. С. Голик — від 1956 до 1958; о. М. Ваврик — від 1958 до 1960; о. А. Пекар — 1961 р. і останньо о. І. Лотоцький.

У нашій церкві св. Миколая дня 22-го жовтня 1942 р. був висвячений на єпископа колишній парох Шикаґо Преосвящений Кир Амврозій Сенишин, ЧСВВ.

Шістнадцять років тому правив у нашій церкві першу Службу Божу о. Ярослав Габро, а сьогодні вже не тільки наша парафія, але всі українці - католики західних стейтів ЗДА приготовляються до великих святкувань — інсталяції на владичий престіл Кир Ярослава Габра.

НОВІ ЗАВДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ АРМІЇ

Париж. — Нещаслива справа Бен Беллі припізнила відновлення переговорів з альжирським підпіллям. Цю справу покищо наладнано шляхом перенесення підпільного міністра та його двох товаришів до екстериторіяльної клініки, в якій „босом" буде особистий делегат короля Марокко. Це означає усунення безпосередньої перешкоди для відновлення переговорів, але вони не можуть початися наслїпо, без устійнення перспектив полагодження альжирської проблеми.

Давно вже було заповіджено, що підготова офіційних переговорів відбудеться в тасмниці, щоб справи дипломатичної кухні не виходили перед заздрісні очі і щоб такі чи інші коментарі не викликали престижевих конфліктів, бо, ніде правди діти, є багато противників полагодження цієї важливої для всього світу проблеми. Найперше зацікавлена в продовженні альжирської війни Москва, а за нею й всякі інші нассери.

Тим часом у Альжирі ширится хаос. У хвилині, коли пишемо ці рядки, з Орану наспіли вістки, що там, у відповідь на атентат підпільника, який застрілив француза, почалися розрухи, в яких юрба европейців вбила 7 мусульман і важко поранила 12. Легко ранених ніхто не рахує, як і вибитих вікон та здемольованих крамниць.

В Альжирі перебуває маса війська й поліції і вислано тепер туди спеціялістів від поліційної розвідки, а ось Саляна не можуть зловити вже сім місяців. І він з передмість Альжиру-міста виголошує через радіо промови та висилає листи до послів парляменту. Словом, робить собі рекляму, підриваючи авторитет уряду.

Що ж на це армія? Армія перебуває в поганому положенні. Вона роздерта внутрішніми розходженнями. Вона почуває себе пониженою черговою поразкою, бо ж сьогодні вже ясно, що Альжир буде самостійною державою і вся кривава боротьба пішла нінащо. Можна було її уникнути, ставши на становищі самостійности Альжиру, коли не сім, то бодай три роки тому.

Є група старшин, готова вчинити новий переворот, на зразок того, що мав місце у квітні. Але ця група невелика, бо після путчу генералів, командування вжило належних заходів, щоб нічого нового подібного не могло повторитися. І сьогодні майже півмільйонова армія в Альжирі не має більше як на три дні навіть бензини. А амуніції має ще менше. Побоюючись швидкого проголошення самостійности Альжиру, комерсанти не тримають більших запасів на складах. З банків гроші відплили до метрополії, і кожний путч задушився б. Бо навіть необхідних фахівців так званої інфраструктури в Альжирі нема досить. Їх в разі потреби привозять з південної Франції літаками.

Словом, армія зв'язана по руках і по ногах, і нема мови про бунт. Але самих неґативних і технічних заходів замало, бо військо мусить бути збройним рам'ям нації і держави, а не лише спутаним страховищем. Що ж робиться в цьому напрямку? Дехто припускає, що уряд свідомо допускає до хаосу в Альжирі, не вживаючи рішучих заходів проти ОАС, щоб відірвати армію від крайніх правих. Адже атентати ОАС змушують військові частини виконувати поліційну службу, відтягатися від сіл та „бледів" (гірських осель), де вони проводили таку конструктивну працю, охороняючи не лише престиж Франції, але й населення, будуючи й ведучи школи, займаючись санітарною опікою і т. п.

Та годі повірити в це припущення, скорше треба подумати, що уряд приготовляє плян широкої акції проти ОАС, щоб покласти край її діяльності одним махом. І коли це не робиться пропаґандивно, то це звичайна недуга режиму де Голя, якщо не всього західнього світу, який вважає себе занадто інтеліґентним, щоб вести тріскучу пропаґанду, хоч його противники не погорджують цим засобом змагань і мають не малі успіхи.

Але де Ґоль також намагається поставити перед армією позитивні завдання. Це необхідно робити, бо коли має покінчитися не дуже то ефективно для військовиків їхня місія в Альжирі, то їм треба дати чергове завдання на довшу мету, щоб на базі того завдання відновити мораль армії. У своїй промові до старшин, виголошеній у Страсбурґу, де Ґоль це завдання поставив: оборона Франції, а з тим і вільного світу, проти загрози, що насувається зі Сходу.

Це вперше від часів Наполеона перед французькою армією поставлено таке завдання. Певно, це ще не концепція, це ще не офіційна лінія в значенні дії, але це — основна напрямна майбутньої концепції, і, треба сподіватися, нової мілітарної доктрини.

Французька армія такої доктрини не мала від часів Мажіно. А доктрина Мажіно заломилася ще в 1940-му році, коли ту славетну лінію німці обійшли, а на деяких відтинках навіть прорвали, і коли виявилось, що властне лінія Мажіно, як доктрина, була причиною поразки, бо свою оборону Франція базувала на укріпленнях, тоді як ворог перейшов до рухомої війни панцерними й моторизованими з'єднаннями.

Справа ця віддавна лежить на серці де Ґолеві. Саме бо молодий полковник де Ґоль, командир панцерної бриґади, ставив / 1938 р. концепцію великих панцерних з'єднань. Та сьогодні й доктрина панцерної війни стала архаїчною, — прийшла доктрина війни малими з'єднаннями з величезною вогневою силою при використанні нуклеарної тактичної зброї.

А де Ґоль любить і вміє дивитися далеко. Він хоче поставити французьку армію на передове місце, даючи їй власну атомову зброю і роблячи з неї основний елемент оборони Европи. Завдання нелегке, бо французи не відчувають небезпеки збоку Москви. Якимсь чудом вони все ще вважають, що небезпека може прийти з Німеччини, яка має тільки 9 дивізій без ракет і атомових бомб.

Треба припускати, що де Ґоль ще встигне покласти основи під нову воєнну доктрину французької армії і під нову політику, чи скорше політичну стратегію Франції, бо ж об'єднання Европи вже є основою нової політики, в якій центральну проблему й новину являє примирення Франції з Німеччиною, що є заслугою де Ґоля і Аденауера.

І хоч альжирська справа ще не покінчена, хоч не можна ще повністю переставити спосіб думання армії, де Ґоль поспішає, бо час не жде. А до того ж він має уже 71 рік.

О. Д-вич

З совєтської преси

Те, що найбільше допікає

У московській газеті „Литература и Жизнь" з 17-го листопада ц. р. вміщено статтю даґестанського письменника Ахета Агаєва „Про національний егоїзм і національні почуття". Автор цієї статті пише, що у висліді переведення ленінської національної політики народи СССР „добровільно і з величезним ентузіязмом створили одну спільну родину — многонаціональну Совєтську державу", а у висліді „некорисливої допомоги старшого брата — русского народу за короткий час перетворилися в передові соціялістичні нації, мають свою суверенність і державність".

Отже, нібито все в порядку. Одначе, виходило б, що справа з тим „ентузіязмом", „добровільністю і „суверенністю" — це тільки слова, а дійсність виглядає інакше. Бо тут же автор пригадує точку з недавно ухваленої програми комуністичної партії СССР, в якій сказано: „В обличчі нових завдань найважливішого значення набирає непримиренна боротьба проти проявів і пережитків всякого націоналізму та шовінізму, проти тенденцій до національної обмежености та винятковости, до ідеалізації минувшини та затушовування соціяльних суперечностей в історії народів, проти звичаїв і обичаїв, які гальмують комуністичне будівництво".

Ахет Агаєв вважає, що в боротьбі з „національним еґоїзмом" і націоналізмом спеціяльна роля припадає совєтському красному письменству. Проте, пише він, — „деякі письменники ухиляються писати на тему національних відносин, помилково вважаючи, що немає більш оправданого знаряддя боротьби з пережитками в цьому питанні, як... замовчування. Інші просто остерігаються своїх власних помилок".

Маркіян Шашкевич

ОЛЕНА

(Казка)

(2)

Сонце спочило, смерклося, тиха пітьма насіла тихі та узкі звори, вітер буйний осінній метав хмарами від верха до верха і гнав споловілим листям з гір в темні роздоли, то знов під круту стремену, скрипічи голими гіллями відвічної дубини, мов величаючися своєю лютостію, а ругаючись з їх недуги; звір шелепотів чагарами за жиром, часами вовк, голодом пертий, дивими завив голосами; перісті опоки, закляті над безвістями стояти, здавалися при настиглій нічній мряці проживати та свої міняти становища, проходячись, мов нічні мари, бо, як-то кажуть: „у страха великі очі".

Сміло ступав відважний Семен по круглім грехоті і по розметаних костях, переступав колоди, підносячи високо ноги, із притиска їх ставляв, щоб го яка мара не підбила; чорна пітьма го за очі хватала; скоро взрів тумани по корчах, волосся му горою ся звело, кров ся стинала, а страх за серце як би мертвець зимною ймав рукою. А нельзя казати, щоб не мав відваги, бо ся не раз добре довело, але змаленька чував о заклятих дівицях, о скаменілих лицарях, о недоступлених про змії райських птицях, то о одноохих татарах, людоїдах, великанах і многих інших лихих духах; а скоро то все стануло на умі росм (а час, ніч темна і місце, гори, дебри і чагари по тому були), то тогди і найсмільшому трусом ставати, а Семен, посміховуючийся на зазір вовка або ведмедя, при найменшім лопоті застигав, бо то, відай, з лихим, не з пирогами.

Замаячило в далечині гей ватров широко розложеною; було то йому, що женчикам в жаркім літі вітрець холодненький; вдивився в ню цілою душею, а радість в його душі калиною зацвіла, і втихомирився дух його, як природа по шайній тучі, і зрадувалося серце в нім вельми, як коли б ясне лице своєї Олени взрів... Затріщало корчами по сухім ломаччю, та й го перейміло, скаменів, заголосило:

— ......з татарської неволі;
Кінець моїй пісні, кінець і недолі...

прожив, бо пізнав Данилка, що го у дворі видів, що то так дико і люто, як розбишака, виглядав, що то на обіцянку пана бути на весіллю, к стіні по-бісовськи ся усміхнув. Утішився, видячи його, а зрадувався більше, скоро вчув: „Одна нам дорога", стис го за руку, і побратались і разом в двійні ступали кремінчатою стежкою під круту гору к високій ватрі.

Підійшли на місце. Семенко, узрівши із-за дуба кільканадцять бородачів при широко розложенім вогні, нагадав си дванадцять розбійників у казці, що висільця відрізали і пекли на рожні, налякався, спинився, ані кроком наперед і мав ся вертати. „Не страхайся, — промовив Данилко, — не такий дідько страшний, як го малюють, — приступи, тадже ти християнин, не враг, не басурман, лише бідний селянин".

— Мабуть, наш жвавий бандуриста Данилко, — озвалося кілька грубих голосів, — несе він нам щось потішного; для нього нема ні воріт, ні залізних дверей, — і поскочили в сторону, відкіль голос ішов. Привели обох, згорнулися к Данилові всі, питаючи, яким світом довершити їм гадку, бо Данилко ніколи надарма не трудився, а, радуючися тамтим около Данилка і попиваючих могорич на будучу добру справу, Семенко сумував, присмотруваючись тотим дивоглядам скоса, то рушницям, то ясним топірцям, стремлячим докола курища, то барильці з горілкою; однако ж частіше поглядав в чорний ліс, чи не з'явиться яка стара стежка, втекти і спастися. Але наганув-си його побратим Данилко свого товариша, приступив к ньому з кухлем: „Бодай здоров був! Ти ся нам знадобиш, не сумуй, зрадуєшся нині, а з тобою многі твої сусіди, пий на погибель врагам, так чинимо всі, так чинить і наш ватажко. — От бач, і він іде; пий, а втішиться тобою".

Але Семенові не до солі було, взрівши його, і мало що кухля не впустив, бо такого ні видав, ні слихав, ні видумати не міг. Станув Медведюк піднебесною чорногорою, барки його — у Бескидах камінь; дуб — його правиця; брови його — як дві чорні хмари; а очі його — з-під тих хмар дві молні; а борода його — ніч темна осіння; а голос його — грім серед літа; а ступив ногою — земля стогнала; вергся на врага — буй-туром валив. — „Мов, як-єсь ся справив!"

— Відомо, думка українська і стіну переб'є, — озвався Данилко, — бандуристою війшов-єм у замок. Старець Дмитро (так го там зовуть), що мя впустив, заглянувши в мене бандурку, просив мя насильно, аби-м єму заграв та заспівав; заспівав-єм відому пісеньку о татарах, кінчивши святим Николаєм, а заспівав єму до серця, і полюбив мя вельми, побратали-сьмо ся, і завів мя до світлиці замкової, хвальчи перед паном бандурку мою і мої думки, а я рад тому був. Доспівуючи пісню, взрів входячих того тут молодця з другим, і просили пана на весілля; обіцяв ся, лиш видко було, якусь лиху гадку точив у своїй голові. „Не вдась, вражий сину", думав-єм собі. Відспівав-єм, взяв таляра та й пішов і зустрів-єм старого Дмитра, ждаючого мене під дверми. Проходжали-смо ся по обійстю замковім; старий своє, а я своє; він щось там билинив о татарах, а я тимчасом придивлявся: від горбка стіна найнижча. „Тамтуда, — казав старий, — наш Степанко не раз бігав на вечорниці, а вертав, як кури другим опадом запіли". — „Ваш пан, — мовлю до него, — вибирається на весілля?" — „Правда, до Семена: казав коні сідлати і щонайжвавші хлопці в цілім замку з собою бере. Щось він на гадці має... він часами дуріє... а може... може, лише погуляти... Не жаль бо то-і погуляти на такім весіллячку: дівчат, як звізд на небі, а всі красні, а найкраща Олена, сама молода, як сам мовляв; лице у неї, як соненько ранком, а очі, як зірнички перед досвітом, голосочок, як дзвіночок, а ноги — вітрець легонький, а руки — сніжок біленький, а сама як... як — гарная лань..."

Православна парафія в Гартфорді, Конн. святкувала 40-ліття відродження УАПЦ

29-го жовтня українська православна парафія св. кн. Володимира урочисто святкувала знаменний день 40-ліття Відродження Української Автокефальної Православної Церкви.

Святкування відбувалось в залі Укр. Горож. Клюбу.

Свято відкрив голова Парафіяльного Уряду п. П. Гамза. Реферат прочитав настоятель парафії о. І. Чумак. Він насвітлив історичний шлях Української Православної Церкви з часу заснування її Великим кн. Київським Володимиром. Особливо підкреслено було становище української православної церкви, та її фактичну автокефальність.

Факт насильного поневолення української православної церкви Москвою та факт історичного її відродження, — ці моменти з реферату робили враження, як смерть і воскресіння душі українського народу.

З особливим захопленням та з почуттям, одноразово, радости і туги вислухали присутні про архипастирський подвиг перво-ієрарха відродженої УАП Церкви блаженої пам'яті в Бозі спочилого смертю мученика Митрополита Липківського — творця ідеї відродження.

Життя і праця відважного Архипастиря Митрополита Василя нехай будуть для нас і наших нащадків провідною зорею на шляху боротьби за волю і щастя нашого страждущого народу! Схилімо чоло перед його світлою пам'яттю в день 40-ліття Відродження Українньської Православної Церкви та віддаймо пошану тим, хто з Богом Великим, Єдиним його святу справу продовжує. Такими словами та співом „Боже Великий, Єдиний" закінчено реферат.

Діти старшої кляси нашої парафіяльної школи: Лариса Гамза, Оля Гуменюк, Галя Ковальчук, Галя Шекирук та Ганя Ковальчук деклямували вірш Д. Святогірського, присвячений пам'яті Митрополита В. Липківського, а учень Стефан Ковальчук так гарно продеклямував вірш того ж автора, на пам'ять нашого церковного композитора о. Кирила Стеценка, що вся заля гучними оплесками викликала його на сцену. Окремо деклямували діти молодшої групи, а двоє дошкільнят, Павлик і Маня Крамаренки, деклямацію „Боже Великий, Творче Всесильний" викликали гучні оплески.

Ця дитяча художня частина закінчилась виступом „хору" найменшої шкільної дітвори, що виконав пісню жалібного прохання до Бога про єдність: „Вислухай, Боже, благання". Підготувала дітей і керувала деклямаціями та співом учителька парафіяльної школи п. Марія Волошко, за що належить їй подяка.

Для бенкету парафіяльне Сестрицтво приготувало смачний обід, а Управа парафії разом з Братством та Батьківським Комітетом потурбувалась, щоб влаштований буфет, якнайліпше задовольнив потреби учасників бенкету.

Закінчилось національно-релігійне свято забавою „Гуртка Українського Танку", що його зорганізував і вишколив цього літа, з нашої парафіяльної молоді, наш одинокий знавець українського національного танку — Василь Авраменко.

Так, невеликою нашою православною родиною в м. Гартфорді відзначили ми ювілей 40-вих роковин Відродження Української Автокеф. Православної Церкви та 40-ві роковини Архипастирської праці духовного провідника нашої Церкви поза межами Батьківщини, Митрополита Іоана Теодоровича. Це мусить бути для нас особливо присмним, коли в ньому беруть участь наші діти. Головне завдання наше, дати дитині якнайбільший запас знання про нашу Батьківщину та чуттєво наблизити її до неї. Одним з найкращих засобів до цього — є участь дітей в імпрезах наших. Учні беруть активну участь, вкладають свій труд та зацікавлення, переживають кожний крок підготовки. Сама імпреза перестає вже бути для них тільки книжковою річницею.

Тому треба жаліти, коли деякі батьки залишають своїх дітей поза своєю парафіяльною школою, і, тим самим, позбавляють їх участи в імпрезах та в інших групових виступах.

Віддаймо подяку за працю при влаштуванні бенкету Парафіяльній Управі на чолі з п. П. Гамзою, нашим сестричкам, що найбільш попрацювали, Братству, Батьківському Комітетові та всім щирим учасникам його. Зокрема подяка вчительці нашої школи п. М. Волошко за підготування дітей та керування їхніми виступами.

З Богом Святим до дальшого ліпшого життя і розвитку нашої православної громади в м. Гартфорді.

І. В.

Культурно-освітнє життя в Омага, Небр.

В Омага організовано Українською Американською Громадою і 354 Відд. УНС „Згода" імпрези. Завдяки жертвенній праці громадян у згаданих організаціях і їх провідників, при співучасті шкільної молоді влаштовано дві Святочні Академії у власній громадській домівці.

Дня 24-го вересня відсвятковано соті роковини смерти Тараса Шевченка. Свято відкрив голова громади, Семен Бульбаш. — Започатковано його співом американського гимну. Вступне слово виголосив п. В. Столярський. Деклямації виконали: Ярина та Мирон Війтик, п. М. Ярош висвітлив апаратом низку світлин з відкриття пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу. Тривало дві години. Кожний присутній був захоплений тими прекрасними світлинами з відкриття пам'ятника Тараса Шевченка у Вінніпеґу, бо не всі мали змогу там бути. Потім із платівки передавали „Гамалію", Розриту могилу, Думи мої та багато інших творів Т. Шевченка. Свято закінчено відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Та ще довго залишалась на залі публіка, яка захоплювалася картинами із свята відкриття пам'ятника Шевченкові у Вінніпеґу.

Українська Американська Громада втішається, що вже має свою власну домівку, де буде улаштовувати більше свят та імпрез, бо, як казав Шевченко, в своїй хаті своя правда!

*

Українсько - Американська Громада із Відділом 354 УНС „Згода" відсвяткувала 5-го листопада 43-ті Роковини Листопадового Зриву 1918 року. Свято відкрив заступник голови Громади п. Дмитро Війтик. Започатковано його співом американського гимну. Вступне слово та реферат виголосив п. В. Столярський, який згадав також Роковини смерти Митрополита Андрея Шептицького. Потім були деклямації шкільної молоді: Юрій Столярський і Роман Хмура Листопадові Дні; Ярина Війтик — Був у мене рідний край; Дануся Винницька „Перший Листопад"; Гр. Чарко — „О, краю мій, незабутий"; Мирон Війтик — „Перший Листопад у Львові".

Закінчено імпрезу співом українського національного гимну.

П. Ващишин.



Шкільна молодь на Листопадовому Святі в Омага, Небраска.

Українська хроніка

● Нюйоркський Відділ ОбВУА влаштовує в суботу, 9-го грудня ц. р. в год. 7-ій вечора в приміщенні Літературного Клюбу, при 149 Друга Авеню Святочні Сходини членів і гостей для відзначення 40-ліття мученицької смерти 359 Героїв під Базаром. Святочну доповідь прочитає Борис Ржепецький.

● Французька кінова зірка Бриґітта Бардо заскаржила до суду в Парижі підпільно - революційну Тайну Військову Організацію за „задуманий шантаж і грабунок". Названа підпільна організація правих французьких націоналістів, що бориться проти режиму де Голя терором, зажадала від Бриґітти Бардо, яка заробляє великі гроші, складення дол. 10.000 на цілі тієї організації.

Українська Літературно-Мистецька Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 8 грудня відбудеться вечір на пошану Євгена Чикаленка в 100-річчя з дня його народження. Доповіді про життя і діяльність Чикаленка виголосять Володимир Дорошенко та Борис Ржепецький. Музичний вступ — фортепіянові твори М. Фоменка — Гені Вольц. Початок о год. 8 веч.

Секретар торгівлі передбачає крайову продукцію в сумі $565 — $570 більйонів

Ню Йорк. — Секретар торгівлі Лютер Г. Годжес, промовляючи в торговельній школі при Нюйоркському університеті, заявив, що економіка країни знаходиться в доброму стані і в четвертому кварталі цього року може осягнути продукцію $540 більйонів, а в другій чверті 1962-го року повинна дійти до крайової продукції між $566 і $570 більйонів в річному відношенні. Крайова продукція, — це вартість випродукованих товарів і виконаної праці, а річне відношення дістаємо таким способом, що продукцію з одного місяця множимо через 12, або продукцію одного кварталу через 4. Годжес сказав, що крайова продукція збільшиться, між іншим, на $9 більйонів, бо на стільки збільшені видатки уряду у фінансовому році, що почався 1-го липня 1961-го р.

Громадська нарада в Ню Йорку в справі УНФонду

25 листопада відбулися в Ню Йорку в залі Українського Народного Дому квартальні збори представників Організацій, що є членами Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку, Відділу Українського Конґресового Комітету Америки. Зборами проводив голова Комітету, д-р Василь Вишиваний. Збори були присвячені справі посилення збірки Національного Датку та пожертв до УНФонду. З рамени Централі УККА про цьогорічну збіркову кампанію реферував І. Базарко. Він на поданих примірах насвітлив проведену в останньому часі працю УККА в політичній, суспільно - громадській та видавничій ділянках, як також подав аналізу вплат Національного Датку за останній діловий рік з різних наших громад, а зокрема з Ню Йорку. З прикрістю треба ствердити, що платність Ню Йорку не відповідає його кількісній силі і фінансовій змозі.

В другій частині наради редактор В. Душник поділився з присутніми цікавими враженнями із своєї останньої подорожі до Німеччини, Франції і Голляндії. В своїх зустрічах з українцями і з чужинцями він відчув, що праця, яку проводить УККА, не є їм чужою. Англійські видання УККА він стрічав у бібліотеках і архівах навіть невеликих німецьких міст (Ґеттінґен).

Це є доказ, що, коли ми вплачуємо свій Національний Даток, то своєю вплатою допомагаємо робити корисну роботу для добра Української Справи не тільки на американському континенті, але й далеко поза його межами.

В дискусії, що вив'язалась по обох рефератах, забирали слово: пані — К. Пелешок, І. Бенцаль, панове — Гр. Бакуменко, д-р О. Соколишин, В. Вербовський, Б. Бідняк, Р. Крупка, інж. В. Вазилевський, д-р В. Вишиваний, Л. Барицький і М. Кізима.

Полагодженням інших ділових справ, закрито збори постановою: перевести в найближчому часі посилену збірку Національного Датку в Ню Йорку.

Союзівка приготовляється до різдвяного сезону

Союзівка, Керґонксон. — Якщо б хтось в цьому році не мав можливостей чи нагоди провести Різдвяні свята, за новим чи старим стилем, згідно з українськими традиціями в місці свого побуту, він може відсвяткувати справжній український Свят - Вечір, з дідухом, кутею та всіми 12 приписовими стравами і традиційними колядами на цій оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах біля містечка Керґонксон. До влаштування традиційних Різдвяних свят з кінцем грудня за новим стилем і з початком січня за старим стилем інтенсивно приготовляється ця оселя вже від деякого часу. Очевидно, що буде також відповідна зустріч Нового Року і „Маланка". В підготові для відновлення та продовжування прекрасних різдвяних українських традицій допомагає на Союзівці та обставина, що гірська околиця, в якій положена та оселя, завжди взимі вкрита верствою білого снігу, а шляхи доїзду прочищені. Ті, що бажали б провести час в різдвяному сезоні на Союзівці, багато допомогли б у підготові до того сезону, якщо б наперед зголосили свій приїзд та зарезервували собі місце.

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку Всім, хто взяв участь в похоронних обрядах нашого Дорогого

МУЖА, БАТЬКА і БРАТА

бл. п. Володимира ГАФТКОВИЧА

Зокрема дякуємо: Веч. о. дек. С. Баландюкові і Веч. о. В. Маселкові за духовну опіку над хворим у шпиталі. Веч. о. дек. С. Баландюкові за похоронні відправи і глибоку проповідь над домовиною, Д-рові В. Герентові за сумлінну опіку над хворим під час Його недуги. Приятельці родини, медсестрі п-ні Н. Вересюк за жертвування часу і щиру опіку в останніх днях Покійного. П. мгр. Ю. Єхові за щоденне відвідування хворого в шпиталі.

Українському Національному Хорові під проводом п. О. Пришляка за так гарний спів під час усіх похоронних відправ.

Товаришам Зброї і Юначкам 8-го Куреня ім. В. Бабенко за почесну стійку біля домовини. Вп. п. І. Кукілеві, проф. Р. Чубатому і п. О. Рудлінському за зворушливі прощальні слова.

Всім Товариствам і Організаціям, Приятелям і Знайомим, за вислови співчуття, вінки і квіти, пожертви на Служби Божі і добродійні цілі.

Нехай Всевишній винагородить Всіх сторицею.

ДРУЖИНА, ДІТИ і РОДИНА

✝

Ділимося з нашою Ріднею, Озерянцями та Знайомими сумною вісткою, що дня 10-го листопада 1961 року упокоївся в Бозі в Станиславові, на 76-му році трудолюбного життя, наш Найдорожчий

БАТЬКО і ДІДУСЬ

о. Іван ВАЛЬНИЦЬКИЙ

Совітник Єпископської Консисторі в Станиславові, декан і бувший парох Озерян, коло Борщева.

В'язень большевицьких тюрем та довголітній засланець Сибіру за св. Віру.

Високопреподобних Отців — Приятелів Покійного, просимо згадати Його при св. Літургії, а Рідню і Знайомих просимо про молитви.

✠

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені в українських католицьких церквах:

в КЛІВЛЕНДІ, Огайо — в СУБОТУ, 16-го ГРУДНЯ 1961 — в год. 8:00 рано.

в НЮ ГЕЙВЕНІ, Конн. — у ВІВТОРОК, 19-го ГРУДНЯ 1961 — в год. 8:00 рано.

Горем прибиті:

ОЛЕНА, МАРІЯ, МАРТА — доньки
ІГОР — син; ВІРА — невістка
зяті та внуки

Минає рік, коли неждано і передчасно помер на Рідних Землях наш Дорогий БРАТ, ШВАГЕР, СТРИЙКО

бл. п. Роман Теофіль ПЕЛЕХ

В цю сумну річницю відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в НЕДІЛЮ, 10-го ГРУДНЯ 1961 р. в год. 8:30 ранку

в укр. кат. церкві св. Духа в Брукліні (5 вул. Півн.). Знайомих та Приятелів просять помолитися за Його душу

ЮРІЙ, ОЛЕКСАНДЕР, СОФІЯ, МАРКІЯН та ЛОДЗЯ ПЕЛЕХИ

В ШОСТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Теодозія БУНДЗЯКА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у ВІВТОРОК, 12-го ГРУДНЯ 1961 р. в год. 7:00 рано.

в ШКІЛЬНІЙ КАПЛИЦІ при Сенфорд вул. в НЮАРКУ, Н. Дж.

ДРУЖИНА і ДІТИ

● REAL ESTATE ●

● INSURANCE — REAL ESTATE — TRAVELING ●

● MOVIES — THEATRE ●

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СУБОТА, 9-го ГРУДНЯ 1961:

БРУКЛИН, Н. Й. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 325, в УНДомі, при 216 Grand St., в год. 8:00 веч. Управа Товариства запрошує всіх членів явитися на цих Річних Зборах. — А. Цюпа, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Бизнесові Збори Т-ва „Дністер", Відд. 361, в год. 8:00 вечером, у власній домівці, при 119 Ave. "A". — В. Барагура, секр.

—o—

НЕДІЛЯ, 10-го ГРУДНЯ 1961:

CENTRAL FALLS, R. I. — Річні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 93, в год. 1:00 по пол. Проситься всіх членів обов'язково прибути на Збори та вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

ЛУДЛОВ, Масс. — Річні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 253, в год. 1:00 по пол., в залі під новою церквою. Присутність кожного члена і членки на цих Зборах обов'язкова. — В. Фідик, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 10-го ГРУДНЯ 1961:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла, Відд. 102, зараз по співаній Службі Божій, в церковній залі, при 2280 W. 7th. Подаємо також до відома, що Річні Збори відбудуться в неділю, 31-го грудня 1961 року. — М. Малеський, предс.; Г. Голубець, кас.; М. Бобечко, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, Ілл. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відділ 284, в год. 2:00 по пол., в залі УНДому, при 1020 Норт 9-та вулиця. В програмі — вибір нової Управи на 1962 рік. — І. Василюка, секр.

СЕРЕДА, 13-го ГРУДНЯ 1961:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270, в год. 8:00 веч., в УНДомі, при 92-96 Фліт і Окленд Еве. — Ф. Савчук, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Клюб Поступовий", Відд. 70, в год. 7:00 веч., в УНДомі, при 96 Fleet St. — П. Костик, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Високоповажних наших Клієнтів, українські Установи і Організації, які мають заборгування у „СВОБОДІ" з титулу своїх оголошень, просимо ВИРІВНЯТИ ЯКНАЙСКОРШЕ свої зобов'язання.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ Святочних Побажань у „Свободі"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

Ціна кожного інча по $3.00

Оголошення святочних побажань, разом із грошовою оплатою, відповідно до кількости інчів, можна надсилати до 30-го грудня 1961 р.

● ПРАЦЯ ●
● HELP WANTED MALE ●

● ПРАЦЯ ●
● HELP WANTED FEMALE ●

● РІЗНЕ ●

● МЕШКАННЯ ●

● BUSINESS OPPORTUNITY ●

● REAL ESTATE ●